

Prof. Dr. Franziš Balodiš

**Latvijas
pilskałni**

Rigā, 1928.

A. K. T. 3. 8.

M. XV, 3. 8.

Inv. 16921.

FĪLOL. UN FĪLOL.
FAKULTĀTES
BIBLIOTĒKA

Profesors Dr. Franzijs Valodis

Latvijas pilskalni.

Jau vairākus gadu desmitus finātnieki nodarbojas ar mušņu pilskalnu reģistrēšanu, aprakstīšanu un izpētīšanu; īdarīti izrakumi, ceļšeeisti apzērojumi, — un tomēr vēl nav parādījušies pareizi un pilnīgi latviešu pilskalnu raksturojums.

1866. gadā Dr. A. Bielensteins īdarīja izrakumus Termetē, veļlafi — Zesvainē, un kopā ar profesoru Bezenbergeru 1882. gadā Smiltēnē un Dšehrbenē. Mušņu kalnā, Kokneses tuvumā, īdarīja izrakumus 1899. gadā Buchholzs un Neumans, 1913. gadā — profesors M. Eberts, kurš apstādījis arī zitus mušņu pilskalnus, bet tai pašā 1913. gadā īdewa tikai Schweenes pilskalna nepilnīgu planu. Buchholzs raka arī Ritaurē. Dšehnenais Zgaunijas un Latvijas aizvehtures pehtitājs profesors R. Šausmans īdarīja izrakumus Sahrunkalnā; 1922. gadā Sahrunkalnā raka arī A. Kreerwīsch. 1909. gadā plaščakus izrakumus Rauguru Kaln-Cēvīnu Pefas kalnā īdarīju es.

Vairākus ļoti labus planus īdewa vēl 1876. gadā grafs Sievers, — taħdi, peem.: Dšehrbenes, Waidawas un Rwehpenu pilskalnu plani; Waidawas pilskalnā grafs Sievers īdarīja arī daščus sīščakus pehtiššanas darbus un konstatēja kaħdas almens zeltnes paleekas. Dr. A. Bielensteina „Die lettischen Burgberge“ (Rīgā 1899.) un Loewis of Menara „Burglexikon Alt-Livlands“ (Rīgā 1922.) wehstija par pilskalnu īsbūwes weideem un pilskalnu staitu, dewa atšewiščķu pilskalnu aprakstus.

Tā wiņu mineto pehtījumu rezultāti neapšchaubami dewa peeteefošķus materialus, lai pareisi nowehrtetu pilskalnu wehsturi, tipus un pilskalnu nosīhmi šenā dšihwē; apraksti un pilswētu šaraksti wareja pašargat no neapdomateem, pawiršcheem apgalwojumeem. Profesors P. Šmits runajot „Rīgas Rwisē“ (1905., Nr. 163) „par Latvijas pilskalneem“, ne welki břiħdināja „no pahrsteigteem šleħdšeeeneem“...

Un tomēr ļoti dšhwaini šķan dašči jau minetā Loewis of Menara pašķaidrojumi, peem., par „elķu- un baņņizkalneem“ — „kulta pilskalneem“, par „Trojas- pilskalneem“ un ziti apzērejuma „Die Walburgen Alt-Livlands“ (1921.), un ne maščķi uskriht, ķā igauķu „latweeščķu pilskalni šķeit apstādīti un raksturoti weenkopus. Pat mušņu pašīštamaīs wehsturņeeķs, profesors V. Arbusows, rakstā „Lettland in der jūngerer Eisenzeit“ (Rīgā 1924.). dod nepareišus mušņu pilskalnu un pilskalnu dšīhmes atšķlojumus: nevamatots, peem., profesora Ar-

Doc. Jēkaba Velmes
bibliotēķa

busona apgalvojums, ka pilskalni bijušči neapdīšīwoti — patwehrums tikai karalīkōš, ka pilskalni wispahri atradūšēes weētās, tur mitruma dehl nemas newareja dīšīwot un nodarbotees ar lop. un kaukpoibu. Waj pateesi latweešču pilskalni pazetas semās, purwainās eeļejās, purwu widū?! Bet profesors Arbušows pats nebuhs latweešču pilskalnuš redžeis un materialus šaweem šehdseeneem buhs šmehlis nelaimīgi iswehletā literatūrā.

Igauni šchai finā daudz laimigaki; kōti labu Igaunijas pilskalnu raksturojumu dewa profesors A. M. Tallgrens „Jur Archäologie Estis“ otrā šehjumā (Terbatā 1925), arī E. Laidis rakstā „Esti muinaslinnad“ (Taritā 1923).

Bet tagad Latvijas šenatnes pehtneeku beedriba un peemineku walde isdewušči E. Braština „Latwijas pilskalnuš“: 1. — „Kuršču semi“ (Rigā 1925.) un 2. — „Sengali un Augššemi“ (Rigā 1926.). E. Braštinsch apstaigajis arī jau Latgali un Widsemi. Zerešim, ka peemineku walde eespedis arī turpmakos „Pilskalnu“ šehjumus, ka E. Braštinsch dos arī kopsawīskumu un šehdseenus par pilskalnu isbuhwes weideem, pilskalnu hronologiju un nošīmi šenās Latvijas dīšīwē.

Šhogad peemineku waldes usdewumā isdariju israfumus Raunas Taniša kalnā, Latvijas leelakā un staltakā pilskalnā; šakarā ar šheem pehtišchanas darbeem, wahžu materialus arī wispahri par latweešču pilskalneem. Eš pilnīgi apšinos, ka manas šinas wehl naw pilnigas, ka isšmekošču apzerejumu dos tikai muhsu ilggadīgais pilskalnu pehtitajš E. Braštinsch; tomehr daščas latweešču pilskalnu pašīmes, man šchēet, ešmu warejis konstatet; pilskalnu mihtnes šlahaus pats ešmu pehtijšis un daščus datus šawahzīs. Tadehl mehgināšču šchai ihšā apzerejumā apskatit latweešču pilskalnu isbuhwes weidus (un lihds ar to pilskalnu tipus un wiau isplotišchanos), pilskalnu mihtnes šlahau šaturu un lihds ar to pilskalnu raksturu, pilskalna isželšchanās laiku un attīhštības pošmus. Weidšot, ja šināšim pilskalnu eefahrtojumu un eepašīšimees ar latweešču šemju pilskalnu tihflu, — tad warešim arī noskaidrot pilskalnu nošīmi šenā dīšīwē.

Latwijā registreti pawīšam 323 pilskalni; tā pilskalni šadalās atšewišchās šenlatweešču šemēs, rahda E. Braština šastahditā karte, kuru eewēetoju „Latwijas archaiologijā“ (Rigā 1926.). Kad Braštinsch karti šastahdija, nebija wehl apstaigata wiša Latgale un Widšeme; šinas kartei bija wahktas arī literatūrā. Tadehl peeweštāis škaitlis wehl masleet war grofitees; eš newareju ismantot E. Braština 1927. gada nowehrojumuš. Bet weens neapšchāubams fakts, man šchēet, jau galīgi noskaidrots: latweešču pilskalni nowehrojami pa dašai šeno šemju žentros; pa dašai aissargaja robeščas; tee atrodas augštās weētās, kalnos; kōti reti ismantota šahda šalina purwa waj ešera widū. Naw arī šenās latweešču šemēs apgabala, kurā uskrištu pilskalnu retums waj pat truh-

kums; Zgaunijā, peem., preteji, pahrsteidš pilskalnu truhkums Perna-
was apwidā un pilskalnu retums Neweles apwidā un Dago salā.

Latvijā katrs pilskalns aissargaja zaurmehrā apm. 203 kv. kilo-
metrus, jeb ja atskaita apšchaubamos waj ne weenmehr apdšihwotos pil-
skalns (E. Braština pilenes), karalaifu „patwehrumus“ (pehž E.
Braština — 40), — apm. 232 kv. kilometrus. Zgaunijā no 162 pil-
skalneem E. Laidis atšina par neapšchaubameem tikai 98: tā tad pil-
skalnu škaits Zgaunijā eewehrojami masaks. Ceskaitot apšchaubamos
pilskalnus un patwehrumus, muhsu kaimiau semē redsam katru pil-
skalnu aissargajam 293 kv. kilometrus. Latvijā nowehrojami daudš ap-
šinigaka pilšweetu iswehle un pilskalnu tiškla isweidoššanas zenteeni,
nekā Zgaunijā.

Wišpahri pilnigi neeespehjams weenfopus apskatit senās Zgaunijas,
Lības un Latwijas pilskalnus, tā to darija, peem., Loewis of Menars,
un nekahdi newar atteezinat dašču Zgaunijas nozeetinajumu pašihmes
uš jeno latweešču semju pilskalneem, tā to darijis, tā redsams, profesors
L. Arbusowš.

Zgaunijā profesors Tallgrens naw warejis konstatet, peem., no-
gahšču kapenu waknu pilskalnus, kahdus šastopam Latwijā. Zgau-
nijas reetundakā un Samšalā prof. Tallgrenš un E. Laidis nowehroja
nozeetinajumus apako waj owalo wakna weidā, kahdu
ušbehra i kalnos, i eeeļās. Zgaunijas austrundakai ihpatneji kalna
grehdas gala nozeetinajumi waj kalna grehdas widus nozeetinajumi:
pilšweetu atdala no pahrejās grehdas wairaki šamehrā šekli grahwji un
semi wakni. Zgaunijas pilskalneem pateesi peemehrots nosaukums
„Wallburgen“.

Seno latweešču semēs apako waj owalo waknu pilis nemas naw
konstatetas; kalna grehdas gala nozeetinajumi pee mums šastopami, bet —
ahrkahrtigi reti.

Zgaunijā nozeetinajumeem labpraht ismantoja neleelas šalinas
purtuos; Latwijā Zounpeebalgas Šumalas esera šalina atrasta tikai
agrā dšels šaikmeta šeramifa: šcho šalinu apdšihwoja somu ziltis wehl
preešč šatweešču eenahščanas Seemekwidsemē. Piteles esera šalina
bija robesčas nozeetinajums, šchim mehrkim ismantota pat wehl poķu
laikos.

Tikai zeturtais Zgaunijas pilskalnu tips — atšewiški šahwoschs
kalns, kura plakumā un nogahšēs wairs naw ušglabajušās nozeetina-
jumu pašihmes, — atbilst lihšigeem pilskalneem muhsu semēs.

Muhsu šentschi pilis zehla tikai kalnā. Daščkahrt, tā atšihmeju.
pilskalni naw ušglabajušchi waknus; šchis pilskalnu tips atgahdina uš
muti apgahštu hodu. Bet beeschi pilskalnu nogahšēs pašahwinatas un
nozeetinātas, isbuħwejet nogahšēs terrases un usmetot tais waknus.
Latwijā šastopami pilskalni ar wakni tai wiršotnes plakuma malā, kur
nogahše bija šihpaka, semāka waj wišpahri weeglaš peeejama. Kalna

grehdas gala nozeetinajumus, tā Zgaunijā un Lihbijā, šeno latveešku semēs es šinu tikai 6.

Senlatveeški kabeem pilskalneem wislabprahtaki iswehleja atšewiški stahwošku kalnu, kuru beeschi plascheem semēs darbeem pahrweidoja pehž wajadšības: noplazināja wiršotni, pastahwināja nogahšes. Kalna grehdas galus tee ismantoja tikai tad, ja weetejā semēsprofila dehl tas bija nepeežeešjams. Pilskalnam nodomato grehdas waj plato daļu atdalija no pahrejā kalnaja ar grahwi lihds pakahšes semēs wiršmas lihmenim: grehdas gals pahrwehtās par patstahwigu kalnu. Tahds — Kašlawas pilskalns, tahds — Kauguru Kaln-Eniņu Pelaskalns, Zgaunijas kalna grehdas galā nozeetinajumi, mehš redšejam, — zitadi.

Es neesmu wehl warejis peeteekoški pahrbaudit daškus nowehrojumus, bet toti war buht, ka tikai atšewiško semju ihpatnejais profils peespeeda muhšu šentschus Latwijas austrumos un reetumos daščadi isbuhwet un nozeetināt pilskalnus. Šehlai un Letgalei ihpatneji pilskalni beš apzeetinajumu (waku) pašimem waj ari ar nogahšku kašpenu wakneem; Šehlā tahdu pilskalnu, peem., 88 proj. Kašpenu waknu terašes isbuhwetaš: pirmā — 4 waj 5 m. šemaki par wiršotnes plakumu, otrā un trešdā (ja tas bija eespehšjams un wajadšigs) — wehl šemaki, beidšamā — pat kalna pakahjē. Pilskalni normalais augštums šeit — apm. 10 m., bet jaštopami ari augitaki pilskalni: Raunas Laniša kalns, peem., — 25 m. augstis. Mīnešdu Šehlas un Letgales ihpatnejo pilskalni peemehrus: wakašs now usglabajušchi — Sudrabkalns pee Vormakeem (Šehlā) un Goweiku un Kaln-Eniņu pilskalns (Letgalē); raksturigi kašpenu wakni usglabajušchees Silā kalnā pee Pīšteres un Rahršawā kalnā pee Seemekeem (Šehlā) un Degteru, Saimeenas un Bez-Šlabadas pilskalnos (Letgalē).

Ušbedumi wiršotnes plakumā, gar šihpakās waj šematās nogahšes malu, usglabajušchees Letgales pilskalnos tikai reti, peem.: Raunā, Dšehrbenē, Nitaurē, Žehwainē, Aluškņē un Baitinawā. Kalna grehdas gala nozeetinajumi ar šekleem grahweem un semeem wakneem Šehlā šakšaititi 4, peem., pee Nowelišškeem un Palasdiņeem; Letgalē ēš tahdus esmu redšejis Šchlupinkos un Rahršawā; tā tad Šehlā un Letgalē šchis pilskalni tips jaštopams tikai austrumos, tuwu muhšu etniškai robešchai.

Daščreij, isbuhweta ari preeššpils, peem.: Kaln-Eninos, Gorkos un Dšehrbent; Letgalē beeschi pilskalni wiršotnes plakumus ne tikai mahšligi paleelinats, paplašchinats, bet ari isweidots ištetrstuhraini, peem.: Kaln-Eninos, kur wispahri idariti toti leeli šemes darbi.

Netumlatwijā, Kurlā un Semgalē, nozeetinati gan atšewiški stahwoški kalni, gan kalna grehdas gali, isrokot grahwi lihds pilskalni šolet. Kalna plakumā, kur pilskalns bija peeejamaks, — usmešs augstš walmis; tahdi, peem., Šlehtas pilskalns (Kurlā), Kalnamuiššas Zukurkalns un Terwetes pilskalns (Semgalē). Nogahšku kašpenu wakni

Kuršā un Sengalē nav novehroti; nav arī registreti kalnu grehdas gala nožeetinajumi ar šekleem grahwjeem un walneem, kahdus redšejām Zgaunijā.

Atšihmešhu, ka šchos kalnagrehdas gala nožeetinajumus finatniškā literatura nosauz par „gorodiščtšhe” tipa pilskalneem; tee parasti Kreewijā. „Gorodiščtšhe” - pilskalni, ihpatnejs somu un flawu pilskalnu weids; wini fastopami arī šenā Dibā un Zdumejā; tahdi, peem.: Turaidas, Deelwahrdes un Waidawas pilskalni.

6 latweešhu „gorodiščtšhe tipa pilskalni” buhs isbuhweti sem austrumu kaimiņu eespaida.

Tā tad šeno latweešhu pilskalni pehž šawa ahrejā isskata (nožeetinajumu weida) atšchiras no somu un flawu pilskalneem, un arī atšewišchās Latwijas dašās — austrumos (Sehlā un Letgalē) un reetumos (Kuršā un Sengalē) — novehrojami šawi ihpatneji fortifikazijas paņehmeeni: reetumos — walnis wiršotnes pļakumā, austrumos — wakri nogahšhu terrasēs. Warbuhteju šweešhu eespaidu eedarbibu šchais paņehmeenos šchāi rakšā neapštatīšhu.

Jā nu jautājam, kahdos aishweštures laikmetos pilskalni apdšihwoti, jaatšihstas, ka pagaidam wehl pilnigi noteiktu atbildi nesinam. Profesors Hausmans (1908. gadā) domaja, ka pilskalnu mihtnes šahna semafās kahrtas atteezinamas uš akmens laikmetu; profesors Eberts (1913. gadā) apškata pilskalnus wispirms šakarā ar wehlo dšels laikmetu. Iai gan atšihst arī šenafās mihtnes šahna kahrtas. Profesors Tallgrens (1925.) atšihmē, ka Zgaunijas pilskalnu tiškls pilnigi nesakšan ar konstatetām akmens laikmeta mihtnu weetam; „рѳоанне” tipa pilskalnus wiņš atteezina uš agro un wehlakeem dšels laikmetu, wakru pišk — tikai uš wehlo dšelslaikmetu (šchis pilskalnu tips šatapinats no reetumeem). Kreewijas pilskalnus profesors Gorodžowš atteezina arī jau uš bronšas laikmetu; Kreewijā Peewolgas Danilowšas un Ternowšas pilskalnos 1920. gadā atraku neapšchaubamas bronšas laikmeta šenleetas.

1925. gadā es isdariju pehtišchanas darbus wairakos Latgales pilskalnos; šawus novehrojumuš publizeju „Brihwās Semes” 1927. g. 12. maijā „ilustretā peelituma” rakšā „Rakšnas šenatnes leezineeki”. Konstateju Bez-Slabadas, Goweiku, Degteru, Kaskawas, Šchroha un Šchelupinku pilskalnos bronšas un dšelslaikmetu keramiku; šchais laiks tā tad jau apdšihwoti Latgales pilskalni. Bronšas laikmeta keramika konstateta arī dašchos Widšemes pilskalnos, peem., Šahrunkalnā. Ruanas Tanīša kalnā gan atradu tikai agrā—wehlā dšelslaikmeta lauskas, Šauguru Pekas kalnā — tikai widejā un wehlā dšelslaikmetu lauskas. Ari laba daļa Widšemes pilskalnu buhs atteezinami jau uš bronšas laikmetu; ziti buhs nožeetinati tikai wehl dšelslaikmetos.

Akmens laikmeta keramiku es neatradu neweenā pilskalnā, bet atšihmešhu šchait, ka Ē. Brašinsch Baktewu pilskalnā atradis akmens kalnu.

Tomēr šenafos laikmetos, bronšas un agrā dzelzslaiķmetā, pilskalnos nebūšs vēl izdarīti leelaki semes darbi; vismaz īsrafumi Raunas Zanīša kalnā un Rahņšas Bez-Slabadas pilskalnā noteikti peerahdija, ka viršotne tajos noplaginata, nogahšes usbehrtas un apflahtas mahleem un usbehrti waki tikai widejā dzelzslaiķmetā; Raunā — ap 600 gadu pēhž šr. Zanīša kalna viršotnes plakuma walnis atteezinams tikai uš wehlo dzelzslaiķmetu, pirmo reiš usbehrts ap 800—900 gadu. Mehš šinam, ka widejā dzelzslaiķmetā Valtijas tautu starpā semes deht notika šihwas žihnas; šājo laikmetu pat dehwē par „tautu pahrweetošchanās laikmetu”. Šara laiki buhš pēšpedušči latweeščuš un igauņuš radit jaunus komplizetafus pilskalnu nožeetinajumus.

Wispahri, pilskalnuš papreēšču ismantuja tikai apmetnem, mihtnei; tad wehloki, walstim un nowadeem noorganisejotees, tee pahrwehrtās ari par zeetofšhneem. Ka pilskalnu weenmehtr apdšihwoti — un wispirms apdšihwoti — to tātšču peerahda jau tautainais, melnais pilskalnu mihtnes (kulturas) šlohnis ar taulu šķembeleem un trauku lauskam. Wušču kalnā profesjors Eberts atraka wairakas pawarda weetas un pat roku dširnafmenus. Šhogad Raunas Zanīša kalnā man isdewās ari atflaht kahdu agrā dzelzslaiķmeta semnizu: 2 m. garu, 1,40 m. platu un 0,60 m. dšilu afmeneem isflahtu bedri ar eesju no deenwideem; par nosčehloščanu, bedres pahršlahjuma (junta) paleekas nebija usglabajušās.

1909. gadā Rauguru Pekas kalnā un šhogad Raunas Zanīša kalnā israfu wairakas wehlā dzelzslaiķmeta želtnes. Pekas kalnā kahda ehka bija 5,25 m. gara un 3,08 m. plata; neaptehstu egles bakku želta, tā labi bija usglabajuši kafetos pakščuš. Ehkas eelšcheenē bija mahla fulš; widū atradās 2 pawardu weetas. Retahku no šdīs želtnes atraku kahda šleetena paleekas; tai ugunškura pelnos šalasiju wairakus naščuš, maksčheres ahkuš, trauku lauskas un apdeguščuš mahšlopu taulus; šleetenis tā tad ismantots ehdeenu gatowošchanai. Pekas kalnā atraku ari wehl 3 žitu ehku paleekas: weenā bija usglabajees dširnafmens; otrā želtne, kā šifās bija galwenā pilskalna dšihwojamā ehka, — tā pa daikai bija želta no afmeneem; treščā želtne atradu wairakus eerotščuš, — tai mahjojušči kara wišri.

Zanīša kalnā atflahju kahdas leelas pils un mafas pirtinas paleekas. Pils bijuši 21 m. gara un 11 m. plata, greešti — 4 m. augsti; grihda — flahta tehšteem ofolkofa bakkeem un apfaisita haltām smiltim. Sem grihdas mehš atradām wehl pagrabu — apawu darbnizu, un sem pagraba — wehl pagrihdi, paslehtuwi, par nosčehloščanu, tukšču. Pirtina bijuši tikai apm. 4 × 4 m. leela; pirtinas grihdas widū atradām apdegušču mafu afmenu kaudši, kā wehl šhodeen lihdsig šakrahwums nonehrojams Lafgales pirtis.

Atzerešimees, beidsot, ka ari Dr. Bielenšteins atrada Terwetē želtnu paleekas, kā domajams, kahdu labibas šlehti.

Pilskalnos wisapfahrt wirjotnes plakumam pazehlās šhogs. Kau-guru Pefas kalnā wareju konstatet 2 šahwofoku šhoga paleeku rindās ušbedumā. kura eefšhpufe bija apflahta afmeneem. Kaut ka lihdšigu fronika min Sehlpili; afmenu šakrahwumus gar pilskalnu wirjotnes plakuma malu wairakfahrt konstatejušhi Widjemē Dr. Bielensteins un mahz. Bierhuffs.

Taniša kalnā tahdu šakrahwumu otraku ari eš; tīfai Taniša kalna šakrahwums nostiprinaja — lihdšigi pamateem — 2 gukfoku ņeenās. Dihdšigs pilskalna eefšhogojumš buhš atradees ari Mešahotnē:pehž Indrika šahsta tas bijis želts no leeleem bakteem, pahrfļahtš dehteem un no-
stiprinats ar kahdu tornweidigu iņbuhwi, kurā žihnas laikā ņanahža pilskalna aistahwetaji. Wewerinā, kā redšams, lihdšigā nožeetinajumā uņtahpa preesteris un ņehleja uš kahda muņikas instrumenta.

Tā tad pilskalnus neapšhaubami apdšihwoja (jo kadehł gan žitadi pilskalnus buhtu atrodamas želtu paleefas un mihtnes ņlahnis); muhšu pilskalni bija ari ļoti labi nožeetinati. Muhšu iņrakumu rezultati pilnīgi ņakkan ar ņweedri Egila Škalagrimešona teikas kahdas kuršhu apmetnes aprakstu: ņweedri tai redšejušhi — koka eefšhogojumu (palisadi), labibas ņlehti, ehku — „kurā ehda, dšehra un gawileja“; ehšas ņeenas bija no „ņwarigeem kofeem“; „ehdeenus neša no kēhka“, tā tad no ņleetea („kamina“) — iņtabā. Tizams iņņeefas ari nostahštš par „augšhās ņahwu, kur pats ņemneekš gul“ un dārgleetu paņņehptuwi, kurā „kahpa lejā“, atwerot „nolaiņhamas durwis“.

Ja nu, beidset, mehš wehl jautatu, kas dšihwoja pilskalnus, atbilde buhtu: ņoziali un ekonomiski pahrafee — „labeeņhi“. Naw jaiņhaubas par to, ka ņenās latweeņhu žiltis bija noteikti demokratistšas. Tomehr Indriks šahsta, ka, peem., Tahlawas waldneeka Tahkwalscha dehli mantoja tehwa ihpahšumu un nowadu, un weens no teem ari „wežakā un kunga“ teefibas un waru. Wewerinā dšihwoja Tahkwalscha weetneeki „wežafee“ Dote un Paika. Satella peedereja Ruņņinam. Latwijā, lihdšigi weh-lakai muishneeku kahrtai, bija diņhžiltigo ņlahnis, labeeņhi, kureem peedereja leeli ņemes gabali, pilis un lihdš ar to leelaka wara.

Tomehr pilskalnus kara laikos ņanahža ari wiša tauta, wiņmas wiņi wihreeņhi, kuri ņehja neņt eerotšhūs: „tee pilskalnus galwu lika, ņargahj' ņawu tehwu ņeni.“ Tā pilskalnus iņtezeja muhšu ņentšhu aņinis, kad brihwā Latwijā eenahža warmahžigee ņweidhtanteeņhi.

Tadehł pilskalnu mihtnes ņlahnos ņkan ņimās ņenatnes brihwā balš; pilskalnus pehtneekš — kā nekur žitur — atrod newiltotus un bagatus muhšu daihās pagahtnes dšihwes ņehku un ņehju attehļojumus.

Tadehł pehtišim muhšu pilskalnus, ņargahim tos no tumsomu ņaw-tigām. Iaundām rokam!

Latto Semn. Zato. speesturoe Riga, Elifabetes eelâ 14-a.
